

Det næste Punktum lød saaledes: „Den“ — altsaa Hovedstaden — „er valuta-svækkende, fordi dens Virksomheder som Regel er lidet værdiskabende“. Jeg tænker naturligvis udelukkende paa Valutaen og Hovedstadens Forhold til dette Spørgsmaal, der jo er Tidens brændende Spørgsmaal. Og her er det, mener jeg, sandt, hvert Ord jeg har sagt. Virksomhederne herinde i denne By, det, Folk tager sig for i Almindelighed, er som Regel lidet værdiskabende — naturligvis i valutamæssig Betydning. Det er aabenbart, at det ligger saaledes, at Hovedstaden maa bringe os et meget stort Minus paa Handelsbalancen, og saa længe vi kun har en Papirvaluta, er dette valutatsvækkende — det er man jo enig om.

Ser vi os nu omkring i Byen og ser paa de mange Butikker af forskellig Art, den ene ved Siden af den anden, ser vi Gader igennem Udsalg af Luksusvarer, hvad enten det er til Klædedragt eller til andet, og vi ser ogsaa forskellige Udsalg af Nødvendighedsartikler. Og ser man paa de større eller mindre handlende, der bor i denne By, saa gælder det, at jo flere der er, jo flere Hænder Varerne passerer igennem, des værre er det, havde jeg nær sagt, og dette gælder, hvad enten de handler med Varer eller med Penge. Ser man f. Eks. paa de mange Barberer, saa gælder det samme; de er nødvendige, for man skal jo barberes, og selv om man ikke bliver barberet, skal man dog have Skægget klippet en Gang imellem, ellers bliver det alt for urimelig stort. Det er altsaa et meget nyttigt Arbejde, Barbererne udfører, men værdiskabende er det ikke, der skabes ingen nye Værdier derved. Eller Cigarhandlerne eller Cigarmagerne, hvor det hele gaar op i Røg, deres Gerning er ikke værdiskabende. Det samme gælder om andre handlende, og det gælder om Slagtere, Fotografer, Tjenestemænd og de mange tilflyttede Kapitalister, som bor i denne By, Pensionister o. s. v. i det uendelige. De er ikke værdiskabende, mange af dem gør et Arbejde, andre gør intet Arbejde — disse er naturligvis et meget stort Antal herinde —, men mange gør et Arbejde. Jeg tænker baade paa Haandværkere og handlende og mange andre, som Samfundet har Brug for, det kan jo være et nødvendigt Arbejde, de udfører, de kan være brave Borgere, det har jeg ikke sagt det allermindste om, men værdiskabende i valutamæssig Betydning er deres Arbejde ikke.

Der bliver saa tilbage visse værdiskabende Industrier, navnlig de ubeskyttede:

Skibsfarten, Udenrigshandelen og maaske enkelte andre, men det bliver jo et meget begrænset Tal, der virkelig bringer Værdier hjem her til Landet. Og Hovedstaden faar ogsaa stadig ude fra tilført Strømme af Penge, og Pengene cirkulerer, og man kan sige, at den ene lever af den anden, Pengene gaar fra Haand til Haand og forbruges til sidst til Føde, Klæder, Fornøjelser m. m. Men det er ganske klart, at hvis Hovedstaden skulde leve med den Befolkning, den har, af sine egne Frembringelser, sultede den snart ihjel, det kan vel ingen bestride.

Da man nu har taget saa alvorligt paa det, vil jeg sige, at jeg har ikke noget imod, at jeg med disse Udtalelser har bidraget til at sætte Tingene paa deres rette Plads herhjemme. Det er ikke sundt at have en stor Hovedstad, der er Sæde for Administrationen, som gaar og bilder sig ind, at det er den, som i enhver Henseende bærer Landet — det minder noget om Drachmanns Udtalelse om de 50, som bærer Landet —, og at det er den, der egentlig bør bestemme det hele. Det er meget bedre at faa den trukket ned af Piedestalen og lære den, at de værdiskabende Virksomheder i dette Land som Regel ligger ude paa Landet, udenfor Brostenene.

Det er den af København, i alt Fald Københavns Presse og særlig den socialdemokratiske Presse, saa stærkt ringeagtede og forhaanede Bondestand, som hovedsagelig bærer Landet økonomisk ved sin Flid og sit Arbejde. Ude paa Landet er jo nemlig det modsatte Tilfældet, der er Forholdet det, at i ethvert Hus, enhver Gaard foregaar der en værdiskabende Virksomhed, der skabes Værdier til Samfundets fælles Brug. Jeg kunde let anføre Citater fra Bladene, Udtalelser, som bekræfter det, jeg her har sagt, og som vel maa være Udtryk for, hvad man mener om Bønderne herinde: en Artikel af 28. September d. A. i „Social-Demokraten“ under Overskriften: Brødpriserne, en Artikel i samme Retning samme Dag i „Berlingske Tidende“ og mange andre Udtalelser, ikke mindst i „Social-Demokraten“, hvor Bønder er blevet betegnet som det uro-stiftende Element i Samfundet, vistnok i en Udtalelse af den højtærede Socialminister, og meget andet. Man maa gøre sig klart, at den Tid er forbi, da Bondestanden finder sig stiltiende i en saadan Behandling, og derfor synes jeg, det er godt, at Tingene bliver sat paa deres rette Plads.

Jeg skal med nogle Tal dokumentere Rigtigheden af, hvad jeg har sagt om de værdiskabende Virksomheder, som findes